

Osemletni fantek utonil. Osemletni Anton Žitko, po domače Štefinov Tonček, se je vozil v čolnici po Ljubljani. V Verdu pri Hrenovi turbini je zašel v vrtinec, čoln se je prevrnil in fantek je utonil.

Gostilna pogorela. V ljubljanski okolici v Zapušah je pogorela dne 11. avgusta znana gostilna »Pri slepem Janezu«, last g. Šusteriča. Škoda znaša 300 tisoč Din. Ogenj je nastal najbrž radi kratkega stika.

— = —

Primarij dr. Čerňič se je vrnil in spet redno ordinira v sanatoriju, Gosposka ulica 49 (tel. 23—58) od 11. do 12. in od 14. do 16. ure. Ob nedeljah in praznikih od 9. do 10. ure. 840

Živinozdravnik Peter Škofič v Mariboru se je preselil iz hanovinske palače v Strossmajerjevo ulico 31, telefon 2808. 862

*

DOPISNIKOM IN INSERENTOM.

Radi praznika Vnebovzetja je bila ta številka »Gospodarja« tiskana v ponedeljek dne 14. avgusta.

Česar ne bo človek nikoli dosegel.

Sedajni človek, ki prejema skoro dnevno dokaz, kako preganja ena iznajdba drugo, kako izpodriva ena izboljšava drugo, sploh ne pripušča izraza »nemogoče«. Za njega je samo še vprašanje časa, dokler ne doseže tega, česar še danes ni. Pri pogledu na današnje iznajdbe se radi sklicujemo na minule dobe, v katerih je bilo marsikaj nemogoče, kar je postalo danes mogoče. Treba samo pomisliti na prve poskuse z železnicami in zračno ladjo. Baš kar povedano se seve glasi povsem prepričujoče. Pri vsem ogromnem, kar je človek že dosegel, je vendar dobro, ako se spomnimo onih zaprek ter ovir, katerih ne bo mogoče nikoli premagati. Je zanimivo opazovati take pojave, ki bodo za človeka

za vso večnost nemogoči, ne oziraje se na to, kar vse še bo človek v bodočnosti na novo znašel ali zboljšal.

Da si bomo na jasnem, je treba najprej pribiti razliko med »nemogočim« in kar se »najbrž« ne bo zgodilo. Ta dva

pojma se tolikokrat zamenjata. Vožnje na mesec najbrž nikoli ne bo, po naših pojmih pa ni izključena ali nemogoča. Nemogoč je in bo obisk solнца zaradi strašne vročine, kateri bi ne moglo kljubovati nobeno zemeljsko bitje.

Kadar je vroče-sveže perilo

Poleti mora imeti telo, ki diha skozi perilo, dvakrat toliko zraka. Seveda mora perilo tudi dobro propuščati zrak, oprano mora biti z dobrim milom, ki se da do čistega izplakniti iz tkanine in ne zadela vlaknen. Šele tedaj je perilo zares čisto in zadosti luknjičasto za vroče dni.

Samo

GAZELA

TERPENTINOVNO MILO

PERE PERILO ČISTO IN ZRAČNO

Uporaba avtomobilov pri drugokožcih.

Uporaba avtomobilov v pokrajinah, kjer prevladuje drugobarvno pleme, ali so celo izključno obljude od drugokožcev, je zelo znatna. Seveda ni število avtomobilov v primeri s številom prebivalstva nikjer tako veliko kakor v Združenih ameriških državah, kjer odpade na vsakega petega prebivalca en avto; pač pa prekašajo tozadevno Nemčijo, kjer pride na vsakega 94. Nemca en avto, drugobarvne dežele. Nekateri vzhodni in vzhodno-južni evropske države ne pridejo, kar se tiče avtomobilskega prometa, niti v poštev. V Bolga-

Pavel Keller:

2. nadaljevanje.

„Hubert“

Roman iz gozdov.

Poslovenil dr. Ivan Dornik.

»Kot predstojnik urada,« je rekel, »se moraš za vse okrog sebe brigati.«

Sklenil sem, da mi bo dal ta mož poročila, v čemerkoli mi bo treba. Ustregel sem mu najprej s tem, da sem ga popeljal po svojih sobah in s tem nasitil njegovo očitno radovednost; z obžalovanjem pa sem moral spoznati, da je to, kar je videl, vplivalo na njegovo zaupljivost. Postal je redkobeseden in zbežan. Tisto malo udobnosti, kar jo imam, je spravilo preprostega moža v stisko. Tega pa celo nisem nameraval.

»Gospod Boltežar,« sem rekel, »veseli me, da sem vas spoznal. Saj želim živeti tukaj čisto samotno — kako dolgo, še ne vem — imeti hočem gozd, sicer pa sedeti v svoji hiši in pri svojih

knjigah. Toda sem in tja bi vendarle rad šel z doma — v družbo nekaj znancev. Tudi v gostilno bi rad tu in tam. Ali kaj zahajate v gostilno, gospod Boltežar?«

»Seveda — seveda — tudi v gostilno grem — redko sicer — toda primeri se le.«

»Ali igrate tudi skat?«

»Skat!«

Njegov obraz se je razjasnil.

»Seveda — seveda — prav rad celo — trdijo celo o meni, da dobro igram. Z vsemi mogočimi zvitostmi. Gospod Bernard tukaj — nadučitelj je v vasi — igra tudi prav prebrisano. V ostalem pa je edini izobraženec, ki kot tretji prihaja v poštev.«

»No, dobro! Morebiti bo gospodoma kdaj po volji. Zimski večeri so dolgi in gostilna spodaj v vasi je prav čedna. Poleti stanujejo v njej pač izletniki?«

»Seveda — prav čedna gostilna. Dve sestri gospodinji v njej. Eni je ime Emilija, drugi Amalija. Kličemo ju pa za Milčko in Malčko.

Večkrat slišimo o poskusih z raketa-mi. Vsak raketni poskus je za dnevno časopisje povod, da razgrinja pred razvednim človeštvom več ali manj drzne načrte za bodočnost. Pred kratkem je bilo čitati v listih, da ni več daleč trenutek, ko bo mogoče poslati brzopošiljke s pomočjo rakete iz Berlina v Njujork v petih minutah. Zakaj ne, bo povprašal čitatelj? Zgorajna trditev se ne zdi na prvi pogled tolikanj drzna in vendar vsebuje nekaj, kar bo za večno nemogoče. Naj odkrijejo znanstveniki karkoli, naj iznajdejo nove pogonske sile, o katerih nimamo danes niti pojma, ali stvari, ki bodo napram sedajnim igrače; nikoli ne bo prifrčala raketa v 5 minutah iz Berlina v Njujork. V najboljšem slučaju bi rabila za polet na omenjeno razdaljo 15 minut, ali pa bi sploh nikdar ne dosegla cilja. In zakaj ne? Nam vsem je znana privlačna sila zemlje. Te moči se ne more otresti nobeno telo na zemlji, v vodi ali v zraku. Privlačnost zemlje in hitrost telesa sta med seboj v gotovi zvezi. Ako bi prekoračila brzina gotove meje, potem bi bila premagana privlačnost zemlje. Največja brzina, do katere bi se lahko povzpelo zemeljsko telo, bi bila 8 km na sekundo. Ako obrnemo to hitrost na vzgled z raketo, bi to pomenilo, da bi bilo treba za razdaljo Berlin—Njujork (7200 km) 15 minut. Prelet te razdalje v petih minutah bi pomenil brzino 24 km na sekundo, kar pa je in bo nemogoče. Vzemimo, da bi uspelo, se povzpeli do hitrosti nad 8 km na sekundo, potem bi bilo tako leteče telo rešeno zemeljske privlačnosti, ne bi sledilo pri poletu več krivulji zemlje, ampak bi sfrčalo ven v svetovni prostor in bi zatonilo nekje v neskončnosti. Nikoli pa bi ne moglo s tako brzino leteče telo bodisi tudi raketa, doseči pri izstrelu mu namenjenega cilja.

Že kuharica doseže pri kuhanju vročino 100 stopinj C in še več. Kovač in ključavničar prideta pri razbelenju železa ter jekla do 1000 stopinj C in preko. Plavži poznajo vročine več tisoč stopinj C. V nikaki primeri z vročino ni

Hmelj zopet nese!

Nekaj let so sicer hmeljarji imeli skrbi, kaj bo s hmeljem, nekateri so ga kar začeli opuščati, toda zopet je prišel čas, da hmelj zelo dobro nese! Letos ponujajo zanj že prav lepe svote.

Samo dober hmelj ima dobre cene!

Kdor hoče za svoj hmelj dobiti dobre cene, mora znati s hmeljem pravilno ravnati. Posebno važno je obiranje, prebiranje in sušenje, kar se lahko vsak najbolj strokovno podučil iz knjige

»Hmeljarstvo«,

ki jo je napisal strokovnjak inž. Vinko Sadar. Naročite knjigo danes, vsaj 10-krat se vam bo že letos izplačala! Dobite jo v vsaki knjigarni. Cena ji je 50 Din. Naročila sprejema

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

mraz. Temperature 100 stopinj C pod ničlo so že nekaj posebnega in se je mogoče dokopati do njih v prostorih za poskuse. Vsak še nižji temperaturni pa-

dec zadene na težko premagljivo težkoče. Najnižja ohladitev znaša okrog 272 stopinj C. Pri 273 stopinjah pod ničlo, torej še eno stopinjo nižje nego 272, leži takozvana absolutna ničla, temperatura, ki vlada izven naše zemlje nekje v neskončnosti. In sedaj pride presenečenje: Nikoli ne bo mogoče doseči temperature pod 273 stopinj C. Misel, da vsi bodoči rodovi ne bodo dosegli nižje temperature nego 273, se zdi nepoučenemu neverjetna. Vendar je to dejstvo, ki se ne da omajati. Da dokažemo našo smelo trditev, si moramo bitti na jasnem o pojmih »toplota« in »mraz«. Toplota ni ničesar drugega kakor premikanje. Kar velja za človeka, da se ogreje s pregibanjem, je veljavno tudi za druga telesa do najmanjših drobcev stvari, ki se imenujejo molekili in elektroni. Čim bolj se ti najmanjši deli telesa gibljejo, tem toplejše je telo. Nasprotno: Čim slabše je gibanje, tem bolj občutimo mraz. Pri 273 stopinjah pod ničlo je vsako gibanje izključeno in s tem je ugasnjena vsaka iskrica toplote, tvar postane mrtva. Več pa ni mogoče, ko popolnoma mirovati, nič storiti, več tudi tvar ne more in iz tega sledi dejstvo, da so nižje temperature kot 273 stopinj C za vso večnost izključene.

Razmah katol. dijaške organizacije.

Črnogled človek vidi vse v temnih barvah ter izraža o sedanjem času in sedanjem človeštvu mrko in temno sodbo. Je res mnogo slabega na svetu, kar napolnjuje človeka z bridkostjo in skrbjo. So pa tudi lepi pojavi, ki so povod in osnova upanju in pričakovanju boljših časov. Tak pojav je prodiranje katoliške misli med izobraženstvo, zlasti med vseučiliško mladino. Mladina,

in to najboljša med njo, se ne zadovoljuje z marksističnimi (komunističnimi in socialističnimi) obljubami, tudi ne z nacionalističnimi frazami, marveč se v vedno večjem številu zateka k vrelcu resnice, pravice, sreče in miru, in to je katolicizem. Katoliško gibanje med vseučiliško mladino dobiva vedno večji razmah.

V Španiji so katoliške dijaške organizacije najštevilnejše med vsemi. Katoliški španski dijaki stoje v prvih bojnih vrstah zoper brezversko framasonstvo in brezbožni marksizem. Kjer je treba, vselej in povsod nastopajo v javnosti kot prvohoritelji za verske svetinje španskega naroda ter za svobodo in pravice katoliške Cerkve. Južnoameriška zveza katoliških dijakov je

Kadar mi je vseeno, katera pride, pokličem Malčko.»

Smejati se je svoji šali in mi pri slovesu srčno in krepko stisnil roko.

Ko je odšel, me je Tim gledal molče, pa z očitkom.

»Ali je to naša nova družba?«

Tudi sam sem imel v srcu dvojna čuvstva, sklenil pa sem, da bom živel s prebivalci v gozdu, dokler bom prebival v njem, v sporazumnosti.

Včeraj torej je bil prvi večer pri skatu. Gostilna se imenuje »Pri grozdu«. Zakaj, ne vem; kajti v vsej tej visoki dolini med gozdovi nikjer ni trte. Obe gostilničarki, Milčka in Malčka, sta brhki deklici, dvojčki in čudovito si podobni. Ker imata obe enako prečo in enako spletene lase, obe enak glas, isto hojo, se čisto enako oblačita, ne morem razumeti, kako bi ju mogel kdo ločiti.

Nadučitelj mi je pripovedoval, da sta si bili kot otroka tako podobni, da ju tudi starši niso

mogli ločiti. Zato so Milčki takoj po rojstvu privesali okrog vratu rdeč, Malčki pa moder trak. Nekoč pa, ko sta imela otroka nekako dve leti, sta obe obenem izgubili trakova in tedaj je bilo težko dognati, katera je bila Milčka in katera Malčka, posebno še zato, ker sta otroka na vprašanje, kako je kateri ime, odgovarjali s čisto enako donečim tuljenjem. Tedaj je gostilničar »Pri grozdu« očetovsko razsodil: »Ta je Malčka, ta pa Milčka. In hitro jima privežite nova trakova! In kar sem rekel sedaj, pri tem ostane!« Bog daj, da bi se gostilničar ne bi bil zmotil in da se bo vjemalo to s krstnim listom.»

Nadučitelj je tudi povedal, da jih ne loči, čeprav ju je imel v šoli in ju ima sedaj vedno pred očmi.

Gospod Boltežar se je porogljivo zasmel.

»To pride od tod, dragi moj, ker nimate pravega pogleda, ker takorekoč ne znate preceniti! Jaz vselej vem, katera sester je. Toda to je moja skrivnost.«

»Da,« se je oglašila ena izmed sester, ki nam je ravno prinesla piva; »ta skrivnost pa je čisto

riji odpade na 1500 prebivalcev en avto, na Litvanskem na 1100 prebivalcev 1 avto. Na Japonskem je uporaba avtomobila dvakrat tako velika kakor na Bolgarskem in Litvanskem. Na Japonskem pride na vsakega 700. prebivalca en avto. V Havai, ki posedna 48 tisoč avtomobilov, od katerih je četrti del tovornih, pride že na vsakega 7. prebivalca avto, v Novi Zelandiji na vsakega 8. človeka. Avstralija posedna 570 tisoč avtomobilov in tam ima vsak 11. prebivalec avto. Daleč tako ni razširjen avtomobil v Afriki in po Aziji, ki pa posedata precej dobre železniške zveze. Egipt ima 31.000